

NIEUWSBRIEF

Oktober 2013

22de jaargang nummer 2

- 1 Eva, Jan, Nelly en Henk de kinderen van nu
- 2 Eva, Jan, Nelly en Henk kijken terug
- 3 Oorlogskinderen wereldwijd
Dank voor alle bijdragen en steun!
Het vfonds is de hoofdfinancier van het Verzetmuseum Junior
- 4 Het projectteam
Veel lezen is saai

VERZETSMUSEUM
JUNIOR
SPECIAL

Minister Bussemaker met Anne, lid van de Verzetsschouw, in Verzetmuseum Junior.

EVA, JAN, NELLY EN HENK EN DE KINDEREN VAN NU

Op 16 oktober j.l. opende minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap Jet Bussemaker officieel Verzetmuseum Junior door het afdrucken van een openingspamflet op een oude degelpers. Voorafgaand hieraan werd zij door de kinderen van de Verzetsschouw rondgeleid door de gloednieuwe opstelling.

De waargebeurde verhalen van hoofdpersonen Eva, Jan, Nelly en Henk worden daarin deels verteld door middel van animaties. De animaties zijn als bewegende collages opgebouwd uit authentiek fotomateriaal, foto's van authentieke objecten, historische filmbeelden en tekeningen. Ze sluiten daardoor prachtig aan bij de ruimtelijke vormgeving van de tentoonstelling.

Sommige verhaalelementen zijn uitgewerkt tot interactieve presentaties. Bij de Joodse Eva bijvoorbeeld, worden de jonge bezoekers uitgenodigd zich in te leven en mee te denken over het dilemma waarvoor de familie van Eva stond: onderduiken of niet? Als Eva's broer Heinz een oproep voor 'werkverruiming

in Duitsland' krijgt en zich moet melden om naar Duitsland te gaan, wordt deze vraag voor het hele gezin prangend. Moet Heinz zich melden? Of wordt het te gevaarlijk voor het hele gezin, en moeten ze allemaal gaan onderduiken?

Aan de tafel in de huiskamer bij Eva kunnen de bezoekers de standpunten van de familieleden beluisteren. Na een voor- en tegenargument wordt de vraag gesteld: wat vind jij, moeten Eva en haar familie gaan onderduiken, ja of nee? De bezoekers kunnen hun keuze maken en zien op beeldschermen die in de borden op de tafel zijn verwerkt wat de andere deelnemers vinden. Ze worden uitgenodigd hierover met elkaar in discussie te gaan.

Een andere interactieve presentatie is gemaakt rondom het valse persoonsbewijs van de moeder van hoofdpersoon Jan. Aan de hand van dit valse persoonsbewijs wordt uitgelegd waarom vervalsingen nodig waren, welke onderdelen van een persoonsbewijs vervalst moesten worden en welke juist niet.

Still uit interactieve persoonsbewijzen-presentatie

Zijn de vingerafdrukken van Jans moeder in het valse persoonsbewijs echt? En waarom staat er niet dat ze is getrouwd met Jans vader? In deze presentatie komen ook andere valse persoonsbewijzen aan bod.

In de afsluitende ruimte van Verzetmuseum Junior ontmoeten bezoekers de hoofdpersonen voor het eerst als de oude mensen die ze nu zijn. De hoofdpersonen vertellen hoe het met ze verder is gegaan na de oorlog en hoe de ervaringen in de oorlog hun leven hebben beïnvloed.

Ook geven ze hun mening over thema's als herdenken, vrijheid, vooroordelen, mensenrechten en democratie en ze vertellen of ze denken dat je iets kunt leren van de oorlog. Bezoekers kunnen daarop reageren in een interactief spel en zo hun mening geven over de actuele betekenis van de Tweede Wereldoorlog.

Still uit de animatie over Henks hongerevacuatie

EVA, JAN, NELLY EN HENK KIJKEN TERUG

In het Verzetmuseum Junior staan de verhalen van vier oorlogskinderen centraal. Hoe ervaren de vier hoofdpersonen dit zelf?

HENK

Henk uit Haarlem was acht jaar oud toen de oorlog begon. Lucht oorlog, censuur, schaarste, honger: het verhaal van dagelijks leven in bezet Nederland.

"Mijn ouderlijk huis, mijn jongenskamer, het komt weer tot leven. Knap hoe het Verzetmuseum mijn herinneringen heeft verbeeld. Ik had precies de

juiste leeftijd om de oorlog als een spannende tijd te beleven. Te jong om de gevaren te zien, en oud genoeg om zelf op stap te mogen. Zo verzamelde ik allerlei oorlogsmaterialen, daar was ik echt op gebrand. Veel van die spullen zijn nu in het museum te zien. Maar de oorlog was niet alleen een avontuur voor mij. Mijn beste vriend Sallie was Joods en ik maakte me grote zorgen over hem. Na de oorlog bleek hij het overleefd te hebben. Ik ben blij dat dit verhaal ook in de tentoonstelling is opgenomen."

EVA

Eva overleefde samen met haar moeder het concentratiekamp. Haar vader en oudere broer Heinz niet. In het museum zijn de schilderijen te zien die Heinz in onderduik maakte.

"Mijn broer was een lieve, gevoelige jongen. Straks weten allerlei kinderen in Nederland dat Heinz heeft bestaan. Dat ontroert mij zeer. Dan is hij iets minder verdwenen van de wereld. Heinz maakte altijd tekeningen en gedichten voor me. Toen we niet meer naar de bioscoop mochten, tekende mijn broer Sneeuwvitje en de Zeven Dwerfen van Walt Disney op het verduisteringskarton. Zo bijzonder dat ze die nu in het museum hebben nagemaakt. Ik ga het straks bij de opening zien. Ik verheug me op de tentoonstelling, maar zie er ook tegen op. Het zal treurig voor me zijn."

JAN

Jan is de zoon van de bekende verzetsman Frits Slomp.

Als twaalfjarige jongen moest hij vanwege het illegale werk van zijn vader onderduiken.

"Onder de preekstoel van mijn vader zat een piloot verstopt. Die is nagemaakt in het Verzetmuseum Junior. Wel wat te klein, maar het gaat om het idee. Geheimhouding was het allerbelangrijkst

bij ons thuis. Dat heb ik goed geleerd. Na de oorlog heb ik nooit gepraat over wat ik heb meegemaakt. Toen conservator Karen Tessel mij interviewde, deed ze dat zo goed dat er vergeten herinneringen naar boven kwamen. Maar mijn kinderverhaal dient als entree tot het volwassen verhaal over verzet. Zo zie ik dat. Het gaat niet om mij, maar om een eerbetoon aan de generatie van mijn vader."

NELLY

Nelly groeide op in een NSB-gezin in Zeeland en was lid van de Jeugdstorm. Na de oorlog werden zij en haar ouders geïnterneerd. Haar dochter Adry vertelt: *"De gezondheid van mijn moeder, nu 88 jaar, is slecht. Ik heb het museum geholpen met haar verhaal en het uitzoeken van foto's, emblemen, NSB-pasjes.*

Kinderen van nu zijn wereldwijd, ze kunnen zichzelf informeren via internet. Maar toen werden kinderen, gehoorzaam als ze waren, meegetrokken in de politieke keuze van hun ouders. Mijn moeder vindt het heel goed dat haar verhaal te zien is. Onze familie is er minder blij mee. Het is nog altijd een groot taboe. Ik heb het doorgezet omdat ik dit

thema bespreekbaar wil maken. Zo kunnen we iets zinnigs doen met ons verleden. Maar ik zie op tegen de reacties van het publiek. De schaamte zit ook in mij."

Van links naar rechts: Henk, Eva, Jan en Nelly

ORLOGSKINDEREN WERELDWIJD

Verzetsmuseum Junior gaat niet alléén over kinderen in Nederland. Eén van de spannendste onderdelen is het restant van een neergestort vliegtuig. Het staat symbool voor het vanuit bezet Nederland onbereikbare buitenland.

In de cockpit (foto onder) kunnen de jonge bezoekers over de wereld vliegen en landen bij kinderen in Nederlands-Indië, Suriname en de Nederlandse Antillen. In de verhalen wordt duidelijk dat de Indische kinderen zwaar te lijden hadden onder de Japanse bezetting. In de koloniën in de West brachten de Amerikaanse soldaten (die de olie- en aluminiumindustrie kwamen beschermen) juist vertier. Het illustreert dat kinderen van over de hele wereld op uiteenlopende manieren te maken kregen met de oorlog. Een aparte presentatie brengt dat in beeld aan de hand van kinderverhalen uit China, Marokko, Canada, Australië, Duitsland, Oekraïne, de Verenigde Staten, Groot-Brittannië, Japan (foto boven) en Rusland.

Het vfonds is de hoofd-financier van het Verzetsmuseum Junior

Het vfonds ontvangt gelden van de BankGiro Loterij om o.a. projecten van musea over de Tweede Wereldoorlog te steunen.

U maakt gratis kans op prijzen als u met de vfonds actieflyer mee speelt. Als u via deze actie lid wordt van de BankGiro Loterij steunt u het vfonds en daarmee ook de oorlogs- en verzetsmusea in Nederland.

Lees meer over de actie op:

www.v-fonds.nl/nieuws/gratis-kans-op-prijzen/

DANK VOOR ALLE BIJDRAGEN EN STEUN!

Het Verzetsmuseum dankt de 46 fondsen en overheden, en de vele honderden particuliere schenkers die de ruim 3,4 miljoen euro bijeen hebben gebracht voor de aankoop, verbouwing en inrichting van Verzetsmuseum Junior.

Verzetsmuseum Junior is mede mogelijk gemaakt door

Mandriaan Fonds - Prins Bernhard Cultuurfonds - Bouwfonds Cultuurfonds/Rabobestgoed - Sika Fonds - Stichting Madurodam Steunfonds - Maatschappij tot Nut van 't Algemeen - Solidariteitsfonds - Rabobank Amstel en Vecht - Fleg Westenberg Foundation - Stadsdeel Centrum gemeente Amsterdam - Gemeente Amstelveen - Elawis Club Amsterdam - Stichting het R.C. Maagdenhuis - Centrum Propaganda voor eenheid in de valbeweging - K.F. Heils Fonds - Stichting ter Bevordering van de Christelijke Pers - Ars Donandi/W.L.O. de Vries Fonds - Goede doelen fonds ING-medewerkers - Maatschappij tot Nut der Israëlieten in Nederland - Stichting uitgeverij en boekhandel Pegasus - Stichting Woudschoten - Hillel Moerl Stichting - Cool Cat Foundation - Hendrik Muller Fonds - Kollwija Fonds - M.A.O.C. Gravin van Bylandt Stichting - Gemeente Diemen - Verenigd Verzet - Stichting Sam Slager - Stichting Elise Mathilde Fonds - Rauscher Stichting - Iana Stichting - Kathedraal Drucker Stichting - Gemeente Ouder-Amstel - Ars Donandi/W.L.O. Fonds - Stichting Alumni Amsterlams Academie - Maria Strootfonds - en vele particulieren, onder meer via de stichting Vrienden van het Verzetsmuseum.

Mediapartner: Het Parool.

Maar het museum is veel meer mensen dank verschuldigd: de vele mensen die kind waren in de oorlog die hun verhalen en materialen beschikbaar hebben gesteld, en de vele bedrijven en instellingen die zich extra hebben ingezet. Om een paar voorbeelden te noemen: architect **Hans Ruijsenaars** sponsorde het project; de bureaus van het **Leger des Heils** gaven toestemming voor een nooduitgang door hun pand; advocatenkantoor **Stibbe** adviseerde het museum grotendeels pro-deo na het faillissement van de aannemer.

Het is ONMOGELIJK om iedereen die belangeloos heeft bijgedragen aan Verzetsmuseum Junior hier te vermelden, maar aan eenieder die dat deed spreekt het museum zijn dank uit!

Liesbeth van der Horst,
directeur

HET PROJECTTEAM

Het inhoudelijke projectteam werkte de afgelopen twee jaar hard aan Verzetmuseum Junior.

Van boven naar beneden:

Conservator **Karen Tessel**. Zij was de centrale samensteller, schreef de teksten en bewaakte de kwaliteit van de uitwerking van alle teksten, animaties en spellen.

Hoofd educatieve dienst **Gerard Mensink** redigeerde de teksten met het oog op kinderen, werkte spelconcepten uit, regisseerde de kinderen die de verhalen inspraken, én werkte hard aan de website, die niet alleen werd uitgebreid en opgefrist, maar ook omgebouwd naar een ander besturingssysteem.

Medewerker educatief groepsbezoek **Sandra ter Mijtelen** assisteerde Gerard, ze wierf nieuwe museumdocenten en startte de scholing voor het educatieve programma.

Projectleider **Amanda Vollenweider** was verantwoordelijk voor de planning en voortgang; ze stuurde het projectteam en alle betrokken ontwerpers, decorbouwers, installateurs en inrichters aan.

Vormgever **Erlly Brugmans** maakte het ruimtelijk ontwerp, ze hield toezicht op de uitvoering, en richtte alle ruimtes prachtig in met authentieke interieurattributen.

Grafisch ontwerper **Christa Jesse** bewerkte de matige foto's uit oorlogstijd tot prachtige fotoprints en ontwierp de sfeervolle wanden met citaten en bijschriften.

VEEL LEZEN IS SAAI

De Verzetsbende – een groep kinderen die het museum adviseert – was duidelijk: we willen in het kindermuseum niet veel lezen want dat is saai. Dat advies is opgevolgd. In VM Junior zijn de hoofdpersonen Eva, Jan, Nelly en Henk vooral te horen. Hun stem komt bijvoorbeeld uit een koffer, lade, toilet, preekstoel of konijnenhok. Wereldoorlog Wereldwijd met onder meer verhalen van kinderen uit Nederlands-Indië, Suriname en Curaçao heeft een volwassen voice-over.

Nina (14) woont vier jaar in Nederland en zit op de Deutsche Internationale Schule Den Haag. Zij is de stem van het Joodse meisje Eva. Nina spreekt met een zelfde Duits accent als Eva die uit Oostenrijk naar Nederland vluchtte. Nina: *“Ik heb Eva's boek gekocht omdat ik haar verhaal en gevoelens wilde weten. Het verhaal heeft echt indruk op mij gemaakt. Mijn ouders en broer hebben de ouders van Eva en haar broer ingesproken”.*

Bram (12) woont in Zwolle en zit bij The(ater) Young Ones. Bram sprak Jan in, de zoon van verzetsman Frits Slomp. Bram: *“Ik vond het apart om te zien dat de geluidstudio gewoon in een huis was. Ik was de eerste die moest inspreken. Soms vergat ik om met een accent te spreken, maar het ging allemaal goed. Ik vond het een geweldige ervaring”.*

Annemarie (16) woont vlakbij Goes. Ze heeft Nelly ingesproken. *“Ik vond het heftig om het verhaal te doen van een heel normaal Zeeuws meisje dat bij de NSB zat en niet wist dat het zo fout was wat ze deed - omdat dat normaal was in haar gezin. Ik vond het moeilijk om het “een beetje” Zeeuws in te spreken want ik weet niet precies wat nog te begrijpen zou zijn. Het was moeilijk om op de juiste momenten gevoel in je stem te leggen. Maar het is gelukt”.*

Amsterdammer Titus (12) is de stem van Henk, de jongen uit Haarlem die Titus - als lid van de Verzetsbende - al had ontmoet. *“Het is natuurlijk wel raar om de stem in te spreken terwijl je die persoon al gesproken hebt. Ik was best wel zenuwachtig, maar ik had me goed voorbereid. Ik vond het een hele ervaring”.*

Foto's: Verzetmuseum Amsterdam: Merlijn Soeters/Gerard Mensink/Dick Verdonkshot, ANP: Bas Czenwinski

Nina, stem van Eva

Bram, stem van Jan

Annemarie, stem van Nelly

Titus, stem van Henk

JA, IK WORD VRIEND(IN) VAN HET VERZETSMUSEUM

Ik steun de Vrienden met een jaarlijks bedrag van € (minimaal € 25,-)

€ (minimaal € 10,- voor een extra vriendenpas, alleen mogelijk als extra bestelling!)

Als bedrijf met een jaarlijkse bijdrage van € (minimaal € 250,-)

naam

geboortejaar   M / V

postcode woonplaats

naam bedrijf handtekening

Vul de bon in en stuur deze naar Stichting Vrienden van het Verzetmuseum, Plantage Kerklaan 61, 1018 CX Amsterdam of lever de bon in bij de balie van het museum. Het museum is geopend di t/m vr 10-17 en za t/m ma 11-17 uur. Mailen kan ook (svp alle op deze bon gevraagde gegevens in de e-mail vermelden) naar vriendenstichting@verzetmuseum.org.